

• Празник на Богословския факултет в София

стр. 3

• Черноморските пътища на св. ап. Андрей

стр. 4

• Раннохристиянски център в Лозенец - частно строителство застрашава новооткрита светиня

• Достойни архиереи: Неврокопски митрополит Иларион

стр. 5

• Свидетелствата на живия светия - чудотворна икона на св. Николай Мирликийски

• Подаръците - на кого и защо

стр. 6

Да се роди Бог в човека

В литургическите текстове Рождественият пост се нарича „огледало“ на Великия пост. Подобно сравнение отрезвява онова еуфорично усещане за лекота на поста, за радостно очакване подобно на това, което човек изпитва, очаквайки някое светско празнично събитие. В богослужбения цикъл на Православната църква онтологично представените събития хармонично се вплитат и чертаят пътя на личностното духовно-нравствено развитие. Макар и с известни облекчения постът преди Рождество е със същата продължителност като поста преди Възкресение Христово. Защото само нелека и продължителна може да бъде нашата подготовка за двете найважни събития в индивидуалния духовен живот - раждането ни в Бога, чието видимо начало е кръщението в Църквата, и следване на Христа в кръстните страдания и смърт, като разваме света в себе си до увенчаването ни с вечен живот и нетление в славното Христово Възкресение.

Ако църковният празник отбелязваше единствено историческото събитие и извършваше спомен за него, тогава подобна продължителна аскетична подготовка, съпътствана с покаяние и съкрушение би била излишна, защото Раждането на Спасителя е едно изключително радостно събитие - „изпълване на надеждите от ветхозаветно време“. Но това е в разрез с духа на Православното богослужение. Макар в основата му да стоят действителни събития от човешката история, то не е спомен или възпоменание за тях. Последното може да послужи като вдъхновение за добри дела, да предизвика дълбоки преживявания, но то би останало едностранчив акт. Докато православното богослужение и св. Евхаристия осъществяват синергията на Божествената и човешката воля, акт колко-

то реален, в същото време толкова и мистичен. То е онова жадувано от вярващите обожение, което ни се изпраща като дар, а не като награда за заслужени усилия.

В този смисъл наред с историчността на събитията, Рождественият пост ни напомня, че като младенци във вярата по света на апостола трябва да приемаме и подходяща духовна храна. Така постепенно и последователно се подготвяме, за да участваме във важното събитие, не само историческото раждане на Спасителя, а собственото духовно възраждане или раждане на Бога в нас.

Не става въпрос за символика, а за реалност, достъпна все пак единствено на тези, в чието сърца пише Сам Господ.

Ето как образно предава тази реалност древният светец Макарий Египетски. Той разкрива Христос като Иконописец, който изписва в нас Своя образ. Ако ние отвърнем от Него своето лице, то за Него е трудно да рисува, подобно на портретиста, за когото е трудно да изпие портрет, ако човекът не гледа в него: „Ако някой не е устремен към Него непрестанно и не презре всичко останало, то Господ не може да изпише в него Своя образ чрез Своята светлина.“

„Подражавайте ми, както и аз на Христос“ (вж. 1 Кор. 4:16) - призовава ап. Павел и чертае пътя на това раждане. Но Христос не е само човек, а е Богочовек. Да Му подражаваме означава да преодолеем собственото си ограничено човешко битие, чрез раждане в Богочовечеството. Можем ли единствено със собствените си сили да се родим в Христа? Не. Но това ново, вечно битие човек приема като дар. Както и раждането ни по плът в този живот също е дар. Затова преподобният Макарий Египетски именована благодатта на Духа „майка на светните“.

Храмовият празник на Патриаршеската катедрала

Новата икона на св. Александър Невски, осветена на храмовия празник

Това светоотеческо разбиране на древната Църква за раждането е съхранено и днес. Според дякон Андрей Кураев, съвременен руски апологет: „Образът на раждането в православната традиция е двоен: от една страна, Бог ражда Себе Си сред хората, а от друга, човекът ражда в себе си Бога.“ Св. Симеон Нови Богослов намираща точните думи: „Съдържащият всичко се заселва във вътрешността на човека и човек става като непознава жена.“ И още: „Човек съзнателно носи в себе си Бога... Когато се каем и вярваме от цялата си душа,

зачеваме в своите сърца Бога Слово подобно на св. Богородица. Този, който има в себе си Христос Младенеца, ще се счита за негова майка, както Той истинно е обещал: „ето Моята майка и Моите братя; защото, който изпълни волята на Моя Отец Небесен, той Ми е брат, и сестра, и майка“ (Мат. 12:49-50).

Това означава да възприемаме Бога като реалност, която съществува не само редом с нас, но и в нас.

Тогава можем ли дори да допуснем, че този празник се изчерпва с това да зарадваме близките си с

подаръци и да участваме в благотворителни акции? Или може би просто да участваме в един спомен за станалото, да го преживеем като „зрители“.

Напоследък сме свидетели на подобно замесване. Съвременният човек би се задоволил и с един документален или художествен филм по темата, а останалата част от празника е баницата с късметите, подаръците на Дядо Коледа...

Ако не участваме в зачеването и раждеството на Бога Слово в нас, как да се считаме достойни да Го последваме в кръстните

страдания и смърт, как да различим света с неговите похоти в нас единствено със слабите си човешки сили.

Защото, ако е Коледа се свързва и християнската година, то за християните това е началото на дълъг път, който се увенчава с посрещането на Христовото Възкресение, но като родени в Бога, а не като повторно заченали свята в себе си. Именно тогава ще можем да възкликнем подобно на апостола: „и вече не аз живея, а Христос живее в мене“ (Гал 2:20).

Мария ИВАНОВА

След св. Литургия Негово Светейшество освети новата икона на св. Александър Невски, пред която е поставена за поклонение частца от мощите на светца. Иконата е изписана по мозайчния оригинал на проф. Антон Митов, която се намира високо над главния вход на храма.

По случай празника бе отслужен и тържествен благодарствен молебен.

Високопреосвещеният Старозагорски митрополит Галактион произнесе проповед за живота на св. Александър Невски и припомни великото дело на освободителите на България, в чест на които е построен този величествен храм-паметник.

Повече за събитието на стр. 3

БЪЛГАРИЯ

Архиерейски служения в Пловдивска епархия

На 1 ноември – Св. безср. Козма и Дамян – Негово Високопреосвещенство Пловдивският митрополит Арсений отслужи празнична св. Литургия в манастира „Св. безср. Козма и Дамян“ край с. Кузла, в служебните със свещениците о. Иван Шътов, енорийски свещеник на селото, о. Георги Тодев от Димитровград и о. Петър Гарета от Кърджали. По време на св. Литургия Негово Високопреосвещенство ръкоположи в свещениците сав дякон Марин Кирилов.

Кукленският манастир „Св. безср. Козма и Дамян“, известен още и като „Св. Врач“, е основан през XII в. Той е един от манастирите в района от Асеновград до Костенец, опожарени до основи от

турците в средата на XVII в. Възобновен е в началото на XVIII в. и за кратко време се превръща в голямо книжовно средище, наред с Араповския, Кричимския и Горноводенския манастир. Един от най-известните монаси-книжовници в него са йеромонах Ананий и йеромонах Сидор. С името на манастира е свързан и прочутият Кукленски псалтир от времето на цар Иван Александър, написан по негова воля през 1377 г.

На 11 ноември – Св. вмчк. Мина – Негово Високопреосвещенство Пловдивският митрополит Арсений освети новопостроен параклис в с. Брестовища, посветен на светеца войн. В празничната архиерейска служба в съслужение с Негово Ви-

сокопреосвещенство участваха свещениците от Пловдив – о. Лазар Лазарев от митрополитския храм „Св. Марина“, о. Сотир Козарев от храм „Св. Илия“ и отец Станчо Кочев от катедралния храм „Успение Богородично“.

Главен ктитор и инициатор за построяването на параклиса е г-н Веселин Сариев. Иконостасът е дело на пловдивски художник. По думите на г-н Сариев това е единственият храм, посветен на св. вмчк. Мина в Южна България.

Официални гости на

Пловдивският митрополит Арсений благославя богомолците

освещаването бяха кметът на община „Родопи“ Стоимен Марчев, гл. архитект на общината Марта Левчева, гл. прокурор на Асеновград Николай Найденов, както и други видни общественици и хора на изкуството от Пловдив, дошли специално за служба.

Емилия ПАРАЛИНГОВ

Празникът Въведение Богородично във Видинска епархия

Видинският митрополит Дометиян

В дните около празника Въведение Богородично в епархията се проведоха църковноправославни прояви във връзка с Деня на православно християнско семейство и младеж.

Във Видинска епархия честванията започнаха в гр. Вършец на 18 ноември с тържествена вечеря в местния енорийски храм „Св. вмчк. Георги“.

След вечерното богослужение, в салона на градската картинна галерия се проведе тържествено с програма на деца и ученици от местните училища и беседа на прот. Николай Георгиев от София за християнското семейство и младеж.

Негово Високопреосвещенство Видинският митрополит Дометиян със съпроводящите го протоiereй Николай Георгиев, йеродякон Антим – брат на Клисурския манастир, и ученици от IV клас на Софийската духовна семинария бяха посрещнати радушно с цветя.

Накрай архиереят благослови участниците в тържеството и благодари на организаторите за изрядната изjava.

На следващия ден 19 ноември Негово Високопреосвещенство възглави неделната божествена св. Литургия в храм „Св. Николай“ – гр. Бер-

ковица, в съслужение с местното духовенство и гостите и при молитвения съпровод на църковния хор. Беседа за празника бе произнесена от о. Николай. Епархийският архиерей митрополит Дометиян произнесе заключително слово и призова богомолците като едно семейство да посещават, пазят и възобновят молитвения домове – църквите – които са благазлов за цялата българска земя и нация. В следобедните часове Негово Високопреосвещенство и придружаващите го лица посетиха манастирите Клисурски, Лопушански и Чирповски, като във всеки един от тях бе отслужен молебен за благо на всички български семейства.

На 20 ноември придружаващите Негово Високопреосвещенство заедно с областния управител и кмета на гр. Монтана посетиха населението в селата Горна и Долна Вереница, в които се реставрират старинни храмове от XII и XIV век – национални паметници на културата. Отраден факт е, че гражданската власт и обществеността се включват активно в реставрацията на църквите, за да могат час по-скоро да бъдат пригодени за редовно богослужение. Посещението бе осъществено с традиционен архиерейско посрещане, многолетие и благословение към възрастния народ.

В същия ден от 18 ч. в театралния салон на гр. Монтана се състоя тържествено. Протоiereй Николай Георгиев произнесе беседа за случая – „Любовта в семейството и възпитанието на децата в традиционния български дух и православно възрожденско поведение“. Слово на подобна тематика произнесе и кметът на града Златко Живков, който призова своите

съграждани към послушание на Църквата и вярата, която е съхранила българската идентичност в тежките векове на робството. „Това е наш синовец и патриотичен дълг“ – заключи кметът.

Събитие за града бе участието в концерта на прославения мъжки народен хор „Гусла“ с диригент маестро Валентин Бобевски. В представлението участват взеха и местни хорова формации под ръководството на диригент Димитър Илиев. Накрая Негово Високопреосвещенство митрополит Дометиян отправи отеческо благословение и архиерейски призив да живеем с истините на православната ни вяра и зорко да пазим здравите традиции на православно българско семейство.

На 21 ноември, Въведение Богородично, Видинският митрополит извърши празнично богослужение в престолния град Видин в столетната катедрала „Св. вмчк. Димитрий“ при стечение на множество богомолен народ и стройното песнопение на катедралния смесен хор. Благоговестие за празника произнесе йеродякон Антим. В края на св. Литургия в храма бе посрещнат най-тържествено високният гост – княз Константин-Асен Видински, съпроводен от своята съпруга Мария и царичката майка Маргарита. Към високите гости, съпроводени от кмета на града д-р Иван Цветов, Негово Високопреосвещенство се обърна със слова на доброжелателство за здраве и обич към народа и скъпата ни родина.

Приветстван от хиляден народ по пътя към обшинската сграда, князят заедно с митрополита бе приет от кмета на общината.

Същия ден в 17 ч. свет-

лят празник продължи с богата духовна програма в читалището на Лом „Постоянство“. Децата от местните училища изнесоха богата литературно-музикална програма в присъствието на кмета на града, свещенослужителите и много граждани. Специална беседа за празника произнесе йеродякон Антим във връзка с богатата традиция на българското православно семейство и младеж.

Негово Високопреосвещенство Видинският митрополит Дометиян с отеческо назиждане към своето боголюбиво паство благослови гражданството на възрожденския град Лом, специално поздрави децата, като ги дари с икони за празника. Последва многогостие за целия православен български народ.

След концерта бе даден прием за митрополита и общинската управа в сградата на Ломското архиерейско наместничество, където бяха планирани реставрации на вековни старинни храмове от общината, които са паметници на културата.

На 24 ноември в с. Борилчево, Видинска епархия, при Социалния дом за жени с психични отклонения Негово Високопреосвещенство митрополит Дометиян съпроводен от йеродякон Антим извърши водосвет – благословение и първа копка за параклис „Св. Петка“ при дома. Присъстваха представители на местната гражданска власт, главният спонсор от Република Ирландия г-н Джон О'Тормон и други дарители. Ръководството на дома сърдечно благодари на всички гости и спомоществователи, а домуващите изнесоха кратка певческа програма.

Йеродякон АНТИМ

ДОКУМЕНТИ

Изявление на Св. Синод на БПЦ

Св. Синод на Българската православна църква в заседанието си на 18 ноември 2000 г., протокол № 39, задълбочено обсъди въпроса, който интересува цялото ни общество, относно изваждането на България от негативния визов списък.

Св. Синод по Божие призвание и родолюбив дълг се интересува не само от духовните проблеми на българското общество, но и от социалните проблеми на възрастните и на народа ни като цяло.

Решаването на част от социалните проблеми на хората зависи от интеграционните процеси на Република България с европейското общество.

Колкото по-бързо и положително се развият тези процеси, толкова по-бързо ще бъдат решени част от социалните проблеми на християните и на всички български граждани.

Св. Синод на БПЦ счита, че премахването на ограниченията за свободно обичуване на българските граждани с гражданите от Европейския съюз ще допринесе за решаването на тези проблеми.

Бог да благослови всяко добро начинание с добра воля.

Българският патриарх Максим прие кардинал Касиди

На 24 ноември на посещение в страната ни пристигна кардинал Едуард Касиди, председател на папския съвет за насрещане на християнското единство, за да отслужи в католическия храм „Св. Йосиф“ месна по случай 100 години от рождението на римокатолическия Никополски епископ Евгений Босилков, обявен неотдавна от папата за блажен.

В следобедните часове в Синодалната палата кардинал Касиди придружен от Антонио Менини, титулярен архиепископ на Ферето и апостолически нунций в България, бяха приети от Негово Светейшество Българския патриарх Максим на протокола среща „в рамките на добрия тон“. От страна на Св. Синод на срещата присъстваха Високопреосвещените митрополити Видински Дометиян, Геласий, главен секретар на Св. Синод, и Стараозгорски Галактион.

По време на разговора кардинал Касиди се е заинтересувал за взаимоотношенията между православната и римокатолическата църква в България, като е

изразил желанието на папа Йоан Павел II да посети страната. Известно е, че в настоящия момент Св. Синод не намира за уместна една такава визита, тъй като българското правителство засега поддържа разкола и все още не е взело недвусмислено решение за пререгистриране на каноничната БПЦ, въпреки международното ѝ признание.

Същия ден в посолството на Ватикана бе даден прием в чест на гостя. На него присъстваха митрополитите Дометиян и Геласий.

На 26 ноември кардинал Касиди направи официално посещение в Рилския манастир, където бе посрещнат от игумена Драговитийски епископ Йоан.

На 28 ноември кардиналът отпътува за Истанбул по покана на Вселенския патриарх Вартоломей. Там той ще присъства на тържествата по случай празника на св. ап. Андрей Първозванни, покровител на Цариградската патриаршия.

Борис ЦАЦОВ

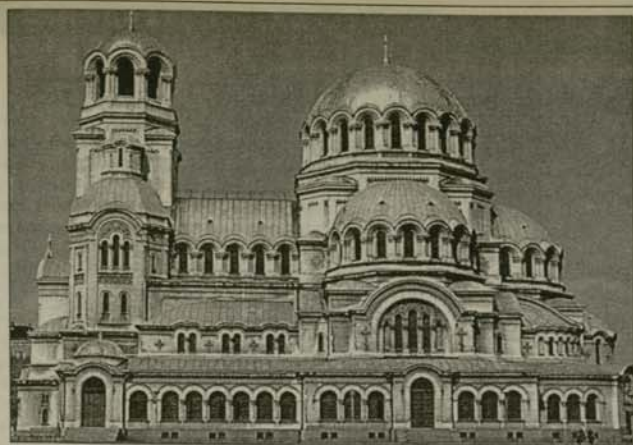
Дарение за Батшевския девически манастир

На 6 ноември братството към столичния храм „Св. Неделя“ и група богомолци посетиха девическия манастир „Въведение Богородично“ в с. Батшево, Севлиево, Севлиево, за да занесат събраните дарения от християните за бедстващата света бигел. На писмото – призив за помощ на братството и монахините Анисия и Таисия от Батшевския манастир, се отзоваха още и от столичните храмове „Покров Богородичен“, „Св. Мина“ (кв. „Модерно предградие“), „Всех святых“ (с. Че-

пнищи) и „Св. Троица“. Доставените трайни продукти ще помогнат на сестрите да преживеят зимата, а средствата се събират за възстановяване на икономостта. Като начало са необходими 5000 лв.

Уведомяваме желанието да подпомогнат манастира да изпращат даренията на адрес: Девически манастир „Въведение Богородично“, с. Батшево, блк 3470, община Севлиево, област Габрово, за сестра Анисия и сестра Таисия.

Василка НАНЕВА

Из словото на Старозагорски митрополит Галактион по повод празника

Днес ние честваме светлата памет и спомняме блаженото уселение на един от великите князе, храбрите пълководци, благочестивите и святи мъже произлезли из недрата на православния руски народ – св. Александър Невски. [...]

Споменът за св. Ал. Невски ни пренася мислено седем века назад и възкресява в съзнанието ни критични и тревожни, но иначе славни и паметни събития от историята на еднокръвния православен руски народ.

Св. Ал. Невски е бил велик и храбър пълководец, мъдър държавник, защитник на Православието и славянството. Той е от оная категория герои-светци, за които св. ап. Павел пише в посланието си до Евреите, че с вяра „победиха царства, вършиха правда... от немощни станаха крепки, бидоха силни на война, обрѣнаха на бяг чужди пълчища“ (Евр. 11:33-34). От тая именно вяра св. Александър Невски черпил сили, мъдрост и мъжество.

Защо? – Защото в онова далечно и смутно време православният руски народ е трябвало да води кръвопролитни войни срещу нашествениците от Изток и Запад и срещу враговете на православието и славянството.

На 15 юли 1240 г. в съборния храм „Св. София“ бил отслужен молебен преди предстоящата битка. Великият княз Александър взнѣсъл към Бога гореща молитва, търсейки всепобедната Божия помощ и подкрепа. След като се помолил, Александър пристъпил към тамошния архиепископ на име Спирidon, коленичил, целунал му архиапостарската десница и след като излязъл от храма, се обѣрил към своите войници с кратко, но силно и въздѣлювано слово: „Братя, не в силата е Бога, а в правдата! Нека сега спомним словата на псалмопевеца св. цар и пророк Давид: „Едни е колесници, други – с коне, а ние с името на Господа, нашия Бог, се хвалим“ (Пс. 19:8). Да не се боим от множеството на

врага, защото с нас е Бог!...

Благодатно подкрепен от молитвата и обзет от необикновено религиозно въздѣлуване, с войнствен устрем и самоотверженост Александър върхлетял с храбрите си воини върху многочислената армия. В тая славна победа, станала при река Нѣва, княз Александър си спечелил името Невски.

През септември на 1263 г., чувствайки края на своя живот, благоверният и благочестив княз Александър приел монашеска схима с име Алексей – изповядал се, причастил се със светите Христови Тайни и на 23.XI. блажено се преставил в Господа. Бил погребан в манастира „Рождество на Пресвета Богородица“ – при гр. Владимир. При гроба на блаженопочиналия княз почнали да стават чудеса. [...]

На 10 февруари 1879 г. в старопрестолния град Велико Търново в Учредителното велико народно събрание било предложено да се издигне величествено храм-паметник на името на покровителя на царя Освободител – св. Александър Невски – в знак на всенародна благодарност и признателност към еднокръвния славянский православен руски народ. Предложението било прието единодушно. На 19 февруари 1882 г. при голяма тържественост става полагането на основния камък на сегашния величествен храм. Строежът на храма започнал през 1904 г. и завършил през 1912 г. На 12 септември 1924 г., в деня на пренасяне чудотворните мощи на св. благоверен княз Ал. Невски, храмът-паметник е бил най-тържествено осветен. А след възстановяването на старославната Българска патриаршия през 1953 г. храмът е обявен за Патриаршеска катедрала.

Издигнат на най-високата точка на нашата столица, този храм става символ на вечното кръвно родство между двата православно-славянский народа – руси и българи, между освободители и освободени.

Филм за патриаршеската катедрала

На 23 ноември, деня на св. благоверен княз Александър Невски, в Руския културно-информационен център се състоя премиерата на документалния филм „Пламъчетата на вярата ни“.

Филмът представя историята на Патриаршеския катедрален храм-паметник „Св. Александър Невски“ като религиозен, архитектурен и културен паметник с национално значение. Продукцията е направена с благословението и помощта на Негово Високопреосвещенство Старозагорски митрополит Галактион и със съдействието и професионализма на авторския екип: г-жа Антоанета Генова, г-жа Елка Крушарска и г-н Орлин Бълчицаров.

Сред гостите на премиерата бяха Старозагорският митрополит Галактион, Макариополският епископ Гавриил, патриар-

шески викарий, Левкийският епископ Павел, председател на църковното настоятелство при храм-паметник „Св. Александър Невски“, свещенноконом Александър Карягин, представител на Руската патриаршия у нас и председател на църковното настоятелство при храм „Св. Николай Мирликийски-Чудотворец“, представители на културния отдел в посолството на Русия у нас и др.

Авторите изразиха своята благодарност към Българската православна църква за съдействието и помощта при заснемането на филма. Те отбелязаха, че финансовите постъпления от продажбата му ще бъдат дарени за реставрацията на Патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“.

Дякон Иван ИВАНОВ

Празник на Богословския факултет в София

На 25 ноември, деня на св. Климент Охридски, небесния покровител на Софийския университет, в параклиса на Богословския факултет бе отслужена св. Литургия от Негово Високопреосвещенство Старозагорският митрополит Галактион в съслужение с архимандрит Сионий, ректор на Софийската духовна семинария. Молитвено участие в богослужението взеха и Негово Светейшество Българският патриарх и Софийски митрополит Максим, Негово Високопреосвещенство митрополит Геласий, Негово Преосвещенство епископ Иларион, архимандрит Николай, протосингел на Софийската митрополия, духовници от Богословския факултет.

Слово за празника произнесе митрополит Галактион. Той напомни на преподавателите и студентите, че са продължители на школата на св. Климент Охридски, че са призвани да бъдат днешните мисионери и просветители на българския народ. Негово Високопреосвещенство ги призова да усърдстват в делата си и да подражават на своя небесен покровител: „Каква наистина висока чест е това за вас – да имате него за патрон, да бъдете негови ученици-студенти, продължители на неговата учителска и просветна дейност, евангелизаторска и катехизаторска мисия! Но и колко това ви задължава! Сам св.Климент, желайки да бъде истински ученик на своя учител епископ Методий, гледал да изобрази в себе си неговия образ. Какъв прекарен пример е това и за вас! И ние, подобно на св. Климент, ако искате да бъ-

Св. Климент Охридски – небесният покровител на Софийския университет

дете достойни негови ученици-студенти, трябва да подражават на неговия пример, да горят с пламъка на неговата вяра, да работят с неговото усърдие, не давайки „сън на очите си и дрямка на веждите си“ (Пс.131:4), да посветят всичките си сили в служението на Бога и Светата Му Православна Църква, на нашия православен български народ.“

Митрополит Галактион се спря и на някои съвременни проблеми на младите хора – наркомания, секти, аборт. Той наблегна на факта, че всички християни са призвани да се противопоставят на моралната разруха в обществото ни, защото именно тя е причина за споменатите проблеми.

„Негово Високопреосвещенство честити празника на преподавателите, студентите и служителите от името на Негово Светейшество патриарх Максим и на целия Свети Синод на Българската православна църква.“

Слово произнесе и деканът на Богословския факултет доц. Иван Желев. Той благодари на архирерите за благородното им

служение и присъствие в академичния параклис на празника. Доц. Желев подчерта, че наистина стремимостта на преподавателите и студентите във факултета е към апостолство, в свидетелство на православната вяра. „Дори да не работят по специалността си, нашите студенти имат съзнание, че са изпратени от Исус Христос като Негови апостоли в различни сфери на живота“ – напомни той. Деканът се обърна към Св. Синод с молба да подкрепи завършилите богослови и да им осигури поле за изява, за да могат да дадат всичко, което са научили в Богословския факултет за полза на нашата Църква.

Доц. Иван Желев използва случая да съобщи, че един от асистентите на Богословския факултет – Павел Павлов – е получил стипендия от Софийския университет като награда за млад перспективен учен.

Негово Светейшество патриарх Максим също честити празника на преподавателите, студентите и служителите на факултета, като им пожела „добро здраве, успех в богословските трудове, в християнската нравственост и благочестие за възход и преуспяване на факултета, за служение на Църквата и полза на Родината“.

След богослужението в деканата бе даден скромнен прием по случай празника. Честванията на патрона на Софийския университет св. Климент Охридски продължиха с поднасяне на венци пред паметника на славянский просветител и тържество в аулата на Софийския университет.

ЦВ

Концерт по случай Деня на християнското семейство и младеж

На 21 ноември в зала „България“ бе изнесен традиционният концерт, посветен на Празника на християнското семейство и младеж, организиран от Софийската света митрополия.

Официални гости бяха Негово Светейшество Българският патриарх и Софийски митрополит Максим, Негово Преосвещенство Траянополски епископ Иларион, патриаршески викарий, Негово Преосвещенство Макариополски епископ Гавриил, викарий на Софийския митрополит, Негово Преосвещенство Левкийски епископ Павел, деканът на Богословския факултет към СУ доц. Иван Желев и ректорът на Софийската духовна семинария архим. Сионий.

Тържеството откри Макариополски епископ Гавриил. Вънуваща проповед посветена на празника изнесе о. Василий Топузлиев. Истинска изненада и удоволствие за ценителите на музиката бе участието на Детския хор при Българското национално радио с диригент Христо Недялков. Те изпълниха църковнославянски песнопения от Димитър Христов и Г. Попов. Добре се представи и хорът при Софийската духовна семинария с диригент Любомир Изнамов, който поднесе малко известно песнопение от Георги Критски от XVIII век, преведено от Атанасий Рилец, и стихури от вечернята, композирани от техния ръководител.

С академично изпълнение зарадваха своите почитатели смесеният хор при ПКСХП „Св. Александър Невски“ с диригент Димитър

Димитров, хорът при храм „Св. вмчк. Димитър“ с диригент Нелю Топшева и смесеният хор към храм „Света Троица“ с ръководител Елияна Михайлова. Те представиха най-доброто от хоровата традиция в България. Свещеническият хор изпълни „Величание на Рождество Христово“, съставено от свещеник К. Попов, който е един от маестро и талантливите творци на църковна музика у нас.

Една нова камерна формация, която достойно се представи, бе „Юлангело“ с диригент Йосиф Герджиков. Концертът премина при възторжените аплодисменти на публиката и завърши с химна на православно християнско младеж „Напред след знамето Христово“.

ЦВ

Раннохристиянски център в Лозенец

Юбилейната Господня година жителите на Богомения град София получиха дар свише: през февруари при копане на основи за частен строеж със съмнителна легитимност бяха разкрити останките от раннохристиянска базилика в Южния парк при квартал „Лозенец“. Може основателно да се предполага, че става дума за манастирския комплекс, в който се е провел знаменитият Сердикийски събор в 343 г. сл. Хр. според „История на София“ от Петър Богдан Бакшев (XVII в.): „Триадата е мястото, където в древността е бил разположен един манастир извън София, на юг към полите на планината, наричана от турците Токмаклия, сега е разрушен. Казват, че той се е наричал от гърците Триада, вярвам, че този манастир е бил посветен на Св. Троица. Също казват, че поради големите удобства и поради добрия въздух на това място се е състоял Сердикийският събор.“

Нито строителната фирма, нито архитектът-проектант, нито съответните държавни и общински културни институции не са спрели строителството – в следствие на което 80% от основите на базиликата са изгребани, заедно с целия си културен и исторически пласт. Мощните и отчетливо запазени антични зидове са били разбити с усилията на съвременната строителна техника.

На 24 май т. г. са армирани три стъпки и колони в самия олтар, а два дни по-късно – бетонирани. Сега тук се завършва бетонна жилищна сграда. Околното пространство е разкопано от археолози – в процес на разкриване е цял комплекс, а разкопките ще

продължат през пролетта.

При сегашното положение на културата продължава и работата по жилищната сграда с тенденция в нея да се настанят собственици и раннохристиянският комплекс да остане в техния заден двор. Това е едно кощунствено отношение едновременно и към една християнска светиня и към културната и историческата ни памет.

С редки изключения медите не проявяват интерес към тази извънредна

У столицните и националните управници в сферата на културата липсва визия за това как да се усвои по най-добър начин това, което е останало от безценната находка.

А тя наистина е безценна. Не толкова със собствено археологическата си стойност (особено след разрушенията), колкото със своя исторически и емблематичен смисъл. Дори без да имаме – засега – твърди доказателства за това, че именно в тази ба-

товната църковна история върху днешната българска територия.

Съборът е бил свикан от двамата съимператори Константин II и Констанс за решаването на арианския разкол. Тук са заседавали стотици епископи от целия християнски свят. Председател е бил многопочитаният Осий Кордовски, фактическият председател на Първия Вселенски събор в Никея в 325 г. и съставител на Никейския Символ на вярата. Домакин на събитието е бил митрополит Протоген Сердикийски, също участник в Никейския събор. Тук лично се е защитавал срещу предишни обвинения и е бил оправдан от Събора самият св. Атанасий Велики, тогавашният стожер на истинското християнство. Тук са били приети Правилата на Сердикийския събор, които са част от Правилата на Православната Църква.

На пръсти се броят градовете, където са заседавали вселенски и поместни събори, които имат принос към Правилата на Църквата. Това са Никея, Цариград, Ефес, Халкидон, Антиохия, Сердика, Картаген и пр. По една историческа случайност всички тези градове днес са в нехристиянски държави.

Всички, освен един – Сердика.

Тази единственост ни дава правото да създадем един уникален център по синодистика (наука за следване на богословското и историческото наследство на Вселенските и поместни събори), а също за проучване и осмисляне на нашето – софийско, българско, световно – раннохристиянско наследство. Този център може да носи името „Света Троица“, което е носел храмът, къде-

то се е провел Сердикийският събор.

Недалеч от новата находка се намират основите на друга раннохристиянска базилика, проучвана навремето от арх. Бобчев. В района не са правени системни археологически проучвания. Имаме всички основания да твърдим и други стари от същия период в Лозенец, който очевидно е бил един от духовните полюси на античната християнска Сердика.

Находката в Лозенец ни дава идеалната възможност за осъществяване на такъв Раннохристиянски център. Тук имаме състояние на прекрасна паркова среда, изключителна панорама към целия град, местоположение в тъканта на самия град (на 300 метра от хотел „Кемпшкиски-Зографски“) и археологическите останки от раннохристиянската базилика и свързания с нея манастирски комплекс.

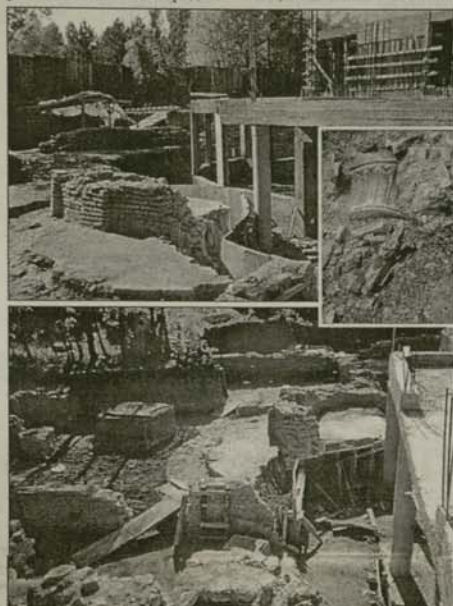
Впрочем време е и Българската православна църква да се намеси в решаването на този въпрос – със заявяването на морална позиция, със сезиране на меродавните държавни и общински институции, с осведомяване на миряните и подкрепа за гражданските сдружения. Инак рискуваме отново да се окажем в състояние на парализа и отново да бъдем „изпреварени“ в гонимата към християнството ни наследство от някой самозван лъжемитрополит,

който ще извика: „дръжте кошуника!“.

Все още не всичко е загубено. Единственото голям минус – построенията вече бетонна жилищна сграда върху 80% от мястото на базиликата – е вече необратим. Изриваният културен пласт вече е унищожен и не може да се върне обратно. Но позорът за България – а София, за строителната фирма на предприемача Барбуков и за всички нас все още може да бъде заличен. Сигурно е, че при изработване и обосноваване на сериозен проект, от наши и международни източници може да се намекнат предостатъчно средства за овъзмездяване на предприемача – съответно на потенциалните собственици – с други равностойни имоти. След което построената вече (на груб строеж) сграда да бъде преосмислена, за да посеме функциите на Център за раннохристиянски и синодистични изследвания „Св. Троица“.

Георги ТОДОРОВ

Апсидата на раннохристиянска базилика и частният дол, който се строи на мястото на храма

находка и към нейното безпардонно унищожаване – пред очите на столичния град и всичките му културни институции, специалисти, интелектуалци, християни, висш клир. Само неколцина архитекти продължават да се борят за спасяването на това, което може да се спаси.

зликата се е провел Сердикийският събор, историческите данни са напълно достатъчни, за да свържем находката с раннохристиянския период на разцвет за Сердика, чиято кулминация е бил самият Събор. Нека не забравяме, че Сердикийският събор е най-значимото събитие от све-

ДОСТОЙНИ АРХИМЕР

Слика: архиепископ Иларион

Митрополит Иларион е скромен и тих архиерей, отдал своето здраве и сили за укрепването и възхода на Неврокопската епархия, непосредствено след Освобождението на България. Светското

рия, Великотърновско.

Привлечен от най-ранна детска възраст от мистичността на Църквата и словото Божие, той напуска своя роден дом, като отива в Капиновския манастир „Св. Никола“, Вели-

Неврокопски митрополит Иларион

150 години от рождението и 75 години от блажената му кончина

котьновска епархия, където е приет за послушник. На 06.12.1871 г. е постриган в монашество с името Иларион, а на 12.12. с. г. в търновския храм „Св. Спас“ Видинският митрополит Антим го ръкополага в йеродяконски чин. Още същия ден йеродякон Иларион е изпратен в гр. Русе, където е назначен за митрополитски дякон на Доростолския и Червенски митрополит Григорий. От 1873 г. до 1878 г. йеродякон Иларион учи в Петропавловската духовна семинария, след което с препоръки от митрополит Григорий замива за Русия, където в периода 1878-1884 г. следва в Огекската духовна семинария.

След завършване на об-

разобането си от 1884 до 1886 г. йеродякон Иларион работи като учител в Солунската мъжка гимназия, а от 1886 г. е назначен за ректор на Одринското свещеническо училище, каквото остава до 1890 г.

С благословение на епископ Йосиф на 18.08.1891 г. в българския храм „Св. Стефан“ в Цариград Иларион е ръкоположен в йеромонашески чин от Охридския митрополит Григорий и с решение на Св. Синод е назначен за председател на Българската църковна община в гр. Серес.

На 13.12.1892 г., оценен за църковно-обществената си дейност, той е възведен в архимандритс-

ко достойнство от Българския епископ Йосиф. По време на служението си в Серес о. Иларион взима под своя закрила тамошното мъжко педагогическо училище, а заедно с това спомога и за откриването на още няколко български училища в Драмско.

На 14.04.1894 г. архимандрит Иларион е избран за Неврокопски митрополит, а на 24.04. с. г., Томна неделя, в храм „Св. Стефан“ е хиротонисан за такъв. На 10.05.1894 г. митрополит Иларион бил тържествено посрещан от цялото българско население в гр. Неврокоп. До 1908 г. той е постоянен член на Св. Синод.

През 1910 г. поради силно влошеното си здра-

востовно състояние митрополит Иларион подава оставката си, като от 1912 г. се оттегля да живее на покой в гр. Велико Търново. През остатъка от живота си той се занимава с благотворителна дейност и подпомага бедни и нуждаещи се семинаристи и богослови.

Предава Бозу дух на 05.03.1925 г. в гр. Велико Търново. Погребан е в двора на храма „Св. Йоан Препетча“ в родното си село Церова кория. Значителна сума от своите спестявания митрополит Иларион завещава на Св. Синод за просветителски цели и поддръжка на храмове и читалища.

Борис ЦАЦОВ

Свидетелствата на живия светия

Населението на Средните Родопи след кръста и Божията Майка най-силно почита св. Николай Мирликийски. Почти във всяко населено място има църква или параклис, посветен на него, но най-голяма и всеобща е почитта към църквата „Св. Николай“ в смлянския квартал „Устово“. Тя е отворена ежедневно от сутрин до вечер и въпреки това, непрестанният поток от вярващи не секва. По време на малката обедна почивка обичайна и никого не изненадваща гледка са търпеливо чакащите в църковния двор поклонници. Различни са причините, които са ги накарали да дойдат тук: един са дошли да просят от Бога помощ по молитвите на св. Николай, други пък искат да му благодарят, а трети идват водени от силна вяра и любов към светеца да се поклонят още веднъж на чудотворната му икона.

Самият храм е построен през 1836 г. и първоначално бил вкопан в земята. Едва през 1883 г. с помощта и усилията на цялото население е преустроен

в сегашния му величествен вид.

На какво обаче се дължи огромната почит на среднородопското население, независимо от религията, която изповядва (православие или ислям), към св. Николай Мирликийски? Случайна ли е тя?

Единственият правен отговор на този въпрос е, че главната причина за почитта, на която се радва св. Николай в Смлянско, са множеството чудеса (главно изцеления), извършени по неговите свети молитви. Броят им е толкова голям, че е невъзможно всички да бъдат изброени и описани. За огромното им количество говорят и имената, с които вярващите от двете религиозни общности наричат св. Николай. За християните той е „бърз помощник“, а за мюсюлманите – „живият светия“. Тук ще разкаже само някои от тях.

1. Преди около 60 години 18-годишна девойка от село Махмутица, Широкопольско, заболяла тежко и постепенно цялата се парализирала. Родителите ѝ изпаднали в паника, но ни-

какво лечение не помагало. Един ден, по време на Роженския събор, я качили на кон. За да не падне, била завързана за седлото с въже и така пътувала до църквата „Св. Николай“ в Устово. Брат ѝ и сестра ѝ останали на Рожен. В храма нейните родители оставили носените от тях пода-

ръщи до чудотворната икона, а болната сложили да преспи пред нея. Последнощ от олтара задухал лек вятър и събудил майка ѝ, която приела това за знак и благословила икона, а напълно здравата Катя – пеша с майка си.

2. Жена от село Манастир внезапно се парализирала и след като никакво лечение не дало резултат, я докарали с кон до Устово. Нейното състояние било толкова лошо, че я натоварили като стока – от

едната страна на седлото тя, а от другата един гън. След като преспала пред чудотворната икона, на сутринта здрава потеглила пеша за родното си село, а дървото оставила в двора на църквата.

3. Момче от град Чепеларе започнало да засква и родителите му били много обезпокоени, но след като неговата майка и баба му го завели в Устово и то преспало в храма на св. Николай, напълно оздравяло.

4. Млада мюсюлманка от град Чепеларе не могла да отгледа деца, тъй като веднага след раждането им умирали. Тя отишла в Устово, за да се поклони и помолви на св. Николай, а след това останала да преспи в притвора на църквата с една своя приятелка (също мюсюлманка). През нощта се чул странен шум и в храма се явил св. Николай, който тръгнал към тях. Приятелката ѝ се изплашила и я постъпвала да избягат, но младата майка ѝ отговорила твърдо: „Аз за това съм дошла, да помолва св. Николай да изпроси живот за децата ми и не мога сега да пропусна тази възможност.“ „Св. Николай се

доближил до нея и я благословил, а след това изчезнал. Впоследствие тя родила две момчета, които останали живи, а в момента се радва на внуци и правнучи.

5. Учителка мюсюлманка от село Смлян свидетелства, че нейният племенник не можел да говори до 10-годишна възраст, но след като бил отведен да преспи в устовската църква „Св. Николай“, проговорил. Впоследствие по молитвите на св. Николай се изцерила и болната ѝ сестра.

6. Избраването може да продължи до безкрайност, защото св. Николай е неуморен и бърз помощник на всички призоваващи го с вяра. За това може да свидетелстват не само жителите на Средните Родопи. И въпреки че нашият живот е изцяло свързан със св. Николай, бляс над нас в скърби и радости, ние не можем да му се отблагодарим с нищо, освен като разказваме за несправната му помощ и го прославяме, казвайки му: „Радвай се, светителю отче Николае, велики чудотворче!“

Стефан ИЛЧЕВСКИ

ЮБИЛЕЙ

Сто години от освещаването на столичния храм „Св. Николай Софийски“

През 1900 г. в София е построен храм в памет на св. Николай Софийски, загинал мъченически през 1555 г. В близост до храма е и мястото, където е бил изгорен на клада светецът-мъченик. Първоначално там е имало

Храмът „Св. Николай Софийски“

малък параклис, който се оказал тесен за нарастналото население на квартала „Юч-бунар“. Повечето от жителите му били опълчени и заточени с високо патриотично съзнание и дух, прокудени от родните места. Техните духовни нужди налагали строеж на нов храм. В изграждането на този великолепен храм взели участие много родолюбиви българи: духовници, строители, дарители и художници. Най-ярко се от-

кровява със заслугите си свещеник Николай Крапчански, който поема изцяло в свои ръце събирането на средствата за храма. Заслужено и гробът му днес се намира въднот от входа на храма.

На 3 декември 1900 г. вече готовият храм тържествено се освещава от Софийския митрополит Партений, който в 1901 г. предава на храма сребърна кутия с костите на св. Николай Софийски, които и до днес се съхраняват на това свято място.

Храмът има голямо църковно-историческо значение и в продължение на години е бил духовен център на вярващите от няколко квартала на София. Развивала се е активна благотворителна дейност. Подпомагани са били бедните снориани, особено през времето на войната.

Храмът „Св. Николай Софийски“ има три св. престола. Южният е посветен на великомъченица Екатерина, а северният, осветен от патриарх Кирил през 1957 г., е в памет на св. Марина. По този начин вярващите в ра-

йона имат трима покровители и молитвени застъпници в беда – св. Николай Софийски, св. Екатерина и св. Марина. Има и малък параклис на името на св. Петка Търновска. Красивият иконостас, работен в продължение на 10 години, е дело на братята резбари Лазар и Нестор Алексиеви. Част от иконостасните икони са рисувани от художниците Господин Желязков и Апостол Христов през 1922 г. Голяма заслуга за величествен вид на храма има и архитект Антон Торнов. Иконостасът, архиерейският трон и амвонът са голяма ценност както за църквата, така и за цялата страна.

И днес, както преди сто години храмът събира вярващите и поддържа в тях пламъка на любовта, вярата и надеждата за по-добро бъдеще. С много вяра и любов, въпреки трудностите, църковното настоятелство начело с о. Спас Михайлов успяват да поддържат добрия външен вид на храма.

Чествайки 100-годишнината на този свят храм, ние трябва да помним колко е важна вярата за запазване на националната ни идентичност и свобода. Христовата вяра, заради която мъченически пострадал св. Николай Софийски.

Таня ГРУЕВА – богослов

Подаръците – на кого и защо

В навечерието на Рождество Христово християните са изправени пред изпитанието да купят и подготвят подаръци за своите роднини, близки и приятели. Това занимание може да бъде колкото приятно, толкова и отегчително, а във времето на икономическа криза – дори затормозяващо. За мнозина купуването на подаръци се превръща в тежко задължение, което обаче трябва да се понася, защото това е коледен обичай.

Да видим обаче какъв е произходът на коледните подаръци.

Не може да се каже с точност откога датира тази традиция. Християните я основават на две събития – принасянето на злато, ливан и смирна в дар на Богома-

тос символични дарове – злато като на Цар, ливан като на Бог и смирна като на Човек, дошъл да отдаде живота Си за спасение на човешкия род.

Това означава, че на Рождество Христово и ние първо трябва да принесем своя дар на Богомаденеца. И нашият, подобно подаръците на вълхвите, също е символичен. Това, с което можем да Го дарим, сме самите ние, нашите души: обнови от поста, изповеда и причастие. Да Му принесем нашето покаяние и светлата радост от личната среща с Него, там в храма, на Литургия.

Другото събитие, свързаното със св. Николай, ни подсеща в празничната вечер да обърнем внимание и на нашите

близки. Светецът ни дава пример как да направим това – дискретно, като ги дарим с това, от което наистина имат нужда – подарък, внимание, компания. В

близки. Светецът ни дава пример как да направим това – дискретно, като ги дарим с това, от което наистина имат нужда – подарък, внимание, компания. В

близки. Светецът ни дава пример как да направим това – дискретно, като ги дарим с това, от което наистина имат нужда – подарък, внимание, компания. В

близки. Светецът ни дава пример как да направим това – дискретно, като ги дарим с това, от което наистина имат нужда – подарък, внимание, компания. В

близки. Светецът ни дава пример как да направим това – дискретно, като ги дарим с това, от което наистина имат нужда – подарък, внимание, компания. В

близки. Светецът ни дава пример как да направим това – дискретно, като ги дарим с това, от което наистина имат нужда – подарък, внимание, компания. В

близки. Светецът ни дава пример как да направим това – дискретно, като ги дарим с това, от което наистина имат нужда – подарък, внимание, компания. В

близки. Светецът ни дава пример как да направим това – дискретно, като ги дарим с това, от което наистина имат нужда – подарък, внимание, компания. В

Новите предложения на фирма „Ангела“

Тези, както и други нови православни книги търсете в следните книжарници:

- **София**
„Арбат“, бул. „Витоша“ № 9
„Книгоманя“, бул. „Прага“ № 17
„Знаше“, ул. „Шипка“ № 6
„Книгоманя“, бул. „Васил Левски“ № 28
- **Варна**
„АБВ“, ул. „Преслав“ № 55
- **Пловдив**
„Книжен свят“, НБ „Иван Вазов“
- **Бургас**
„Хеликон“, пл. „Тройката“ № 4
- **Велико Търново**
ул. „Независимост“ № 15

Св. Григорий Богослов

Пръв том на изданието съдържа догматически произведения на св. Григорий, в които той излага православно учение за Лицата на Св. Троица. В том първи са включени „Пет слова за богословието“, за което произведение св. Григорий е провъзгласен от Църквата за богослов, както и слова за големи църковни празници.

Том втори съдържа послания на св. Григорий Богослов и негови писма, в които разглежда някои философски, библейски, морални и етически принципи, както и проблеми на времето, в което живее светителят. В това издание е представена и поезията на св. Григорий, която се отличава с красиви образи и сложни душевни преживявания. Тя е проникната от дълбока любов към Христа и безкраен копнеж по Него.

Изданието е подходящо както за специалисти в областта на богословието, така и за широк кръг читатели.

**Преп. Нил Синайский
Подвижнически писма**

Книгата се състои от две части. Първата е подвижническо слово на преподобни Нил Синайски, а втората – негови писма. В тази книга са включени произведения на преподобния, които не се съдържат в „Добротолюбие“ и не са издавани след 1917 г. Това е забележителен труд на християнска аскетика.

Изданието е фототипно. Езикът е архаичен, а текстовете трудни, което изисква от читателите добро владение на руски.

Молитвослов с канон на Великия преподобног Андрей Критския

Луксозното издание съдържа православните молитви и Великия канон на св. Андрей Критски на църковнославянски език. То е предназначено за тези, които владеят добре църковнославянския език и са свикнали с употребата му в Православната църква.

Молитвослов и псалтир на преп. Ефрема Сирина

Изданието съдържа молитви към Пресвета Богородица, моления със съзвучия, молитви при различни случаи, както и Псалтир, който включва богословски размисли, извлечени от творенията на св. Ефрем Сирий.

Книгата е с твърди корици и четивен шрифт, подходящ за молитвеник, т.е. за многократно четене.

**Ново издание
Икони от България – албум**

С настоящия албум издателство „Ангела“ слага началото на поредицата „Българското християнско изкуство през вековете“ под общата редакция на проф. Любен Прашков. Тя ще представи панорамата и съвременното състояние на изучаването на българското християнско изкуство – стенописи, икони, миниатюри, резба, църковна утвар в тяхната хронологична и художествена класификация.

НОВИ КНИГИ

„Преподобни Димитрий Басарбовски и неговият скален манастир до Русе“

Книгата на архимандрит Виктор Мутафов „Преподобни Димитрий Басарбовски и неговият скален манастир до Русе“ добавя нова страница към особено нужната в днешно време книжка, която ни завръща към изключително и непреходни ценности.

Богатият исторически материал в книгата, който разкрива сложните и важни процеси в отношенията между България и Румъния, е пронизан от основната нишка, обединяваща документалния разказ – личността на преподобния Димитрий и значението на скалната обител в Басарбово, които дават неоспорим и несъизмерим с нищо земно пример на поколенията за благочестие и себострицание.

На манастира е посветено специално място в монографията на архимандрит Виктор Мутафов.

Авторът прилага схема на Карел Шкорпил, по която обяснява разположението и предназначението на помещението в обителта. Проследени са в дълбочина възможните наши и чужди източници, за да бъде представена подробна и обширна картина на живота в обителта, най-съществените моменти от живота на манастира, както и монасите, подвизавали се там.

Като специално преимущество на изданието следва да бъде изтъкнато присъствието в него на ценни, малко известни на българския читател факти от живота на преподобния Димитрий Басарбовски и съдбата на неговите мощи, свързани с Румъния. Фотоиллюстрациите допълват стегнатия и изчистен от излишна витиеватост текст и го правят още по-въздей-

стваш.

Книгата на архимандрит Виктор Мутафов пресъздава няколко послания, всяко от които има своята сила и оказва своето благотворно въздействено въздействие върху читателя. Богатата по съдържание документална монография запълва една ниша в познанието на съвременния българин, който все още твърде малко знае за излъчващите духовна мощ национални светци. Книгата внушава по безспорен, макар и индиректен начин величието на подвижника на светеца, който със своята доброта и благочестивост ни връща към изконните добродетели на православието.

Издържана в традицията на богословската стилистика, творбата е насочена към широк кръг читатели – един ще открие в нея пример за подражание и

поклонение, друг ще прозре за себе си нови моменти в историята на България и Румъния, трети ще потърси морална сила за оцеляване на духа в преодоляване на земните страсти и трудности.

Една потребна и очаквана книга е „Преподобни Димитрий Басарбовски и неговият скален манастир до Русе“, която при това остава у читателя надеждата, че ще бъде последвана и от други също тъй нужни и въздуващи четива.

Нели ПИГУЛЕВА

„Храмът „Св. Николай Нови Софийски“

Авторът на книгата ст.н.с. Христо Темелски е известен със своето умение да предава исторически събития и факти по увлекателен и интересен начин. И този път той не изневерява на стила си. Книгата описва житието на мъченика св. Николай на фона на атмосферата в София през XVI в. и отражението на подвига му върху поробените българци. Подробно е проследена и историята на храма „Св. Николай Нови Софийски“ в столицата. Книгата включва и списък на свещениците, председатели на църковното настоятелство на храма.

Ст.н.с. Христо Темелски публикува за пръв път в тази книга пълния превод (от старобългарски) на житието на мъченика.

Повод за написването ѝ е 100-годишният юбилей от освещаването на столичния храм „Св. Николай Нови Софийски“.

АБОНАМЕНТНА КАМПАНИЯ '2001

КАКВО?

Официалните издания на Българската православна църква:

- „Църковен вестник“
- Сп. „Духовна култура“

КЪДЕ?

Свети Синод, Синодално издателство на БПЦ, София – 1090, ул. „Оборище“ № 4

КАК?

- Като лично се абонираме в редакцията;
- Като изпратим попълнен талон за абонамент на исканото издание и необходимата сума чрез пощенски запис на адреса на редакцията или
- чрез пощенски запис по банковата сметка на Синодално издателство: ТБ Енохим, клон Европа – София, пл. „Св. Неделя“ № 19, банков код: 66096608, сметка: 1018147018.

Важно!!! Изписва се точният адрес, пощенският код и името на получателя, както и изданието, за което се абонира.

ЗАЩО?

Попълнете и изпратете на адреса на редакцията.

ТАЛОН ЗА АБОНАМЕНТ

за „Църковен вестник“ и сп. „Духовна култура“

Посочете изданието и периода от време, за което искате да се абонирате (моля, попълвайте четливо с печатни букви):

Име..... Презиме.....
 Фамилия.....
 гр./с..... п. код..... общ.....
 обл..... ж.к./ул..... №... бл.....
 вх..... ап..... тел:.....

Изпращайте на адреса на издателството попълнения талон за абонамент с приложена квитанция от пощенския запис.

Цените на абонамента са на стр. 8.

Криза в отношенията между Цариградската и Руската патриаршия

Руската православна църква прекрати отношенията си с Цариградската патриаршия заради неканоничните действия на патриарха в Естония.

От 26 октомври до 1 ноември той бил на официално посещение в Естония, съпроводен от архиепископа на Карелия и цяла Финландия Йоан, йерарси, духовници и миряни на Финландската архиепископия на Цариградската патриаршия. Цариградският патриарх не е уведомил за посещението си Руския патриарх Алексий II, под чиято юрисдикция се намира Естония.

Официалното съобщение за визитата на патриарх Вартоломей в Естония е изпратено до Руската православна църква от главата на Лютеранската евангелска църква в Естония.

Веднага след това Вишиният отсел на Руската патриаршия е направил опит за преговори с представителите на Цариградската патриаршия, но те са отказали. Между Руската и Цариградската църква вече 4 години съществува спор за разпределяне на юрисдикцията върху православните спархии в Естония. Преговорите почти бяха довели до урегулиране на въпроса, но сегашните действия на Цариградския патриарх поставят на изпитание решаването на проблема.

Клириците на Естонската православна църква под юрисдикцията на Московската патриаршия не са влезли в църковно общение с пристигналата в Естония делегация на Цариградския патриарх, считайки го за отговорен за разкола в православната общност в Естония. Православните депутати в Парламента на Естонската република са споделили: „Очакванията на вървящите, че посещението на патриарх Вартоломей в Естония ще доведе до нормализация на правата основа на религиозната дейност на православните енории, не се оправдаха.“ Депутатите са

Цариградският патриарх Вартоломей

изразили загриженост, че действията на Цариградския патриарх ще доведат до „разделянето на православните по етнически признак“.

Смут в православните среди предизвика и подготвената за идването на патриарх Вартоломей в Естония канонически недопустима акция – издаването от Цариградската патриаршия на акт за канонизацията на Ревелския епископ Платон, ес-

топ Платон към дика на светите новомъченици и изповедници бе извършено в храма на Христос Спасителя в Москва на 20 август. На канонизацията присъства и делегация на Цариградската патриаршия. Ревелския епископ Платон е претърпял мъченическа смърт на 14 януари 1919 г. като викарий на Рижката спархия на Руската православна църква и никога не е бил клирик на Цариградската патриаршия.

Руският патриарх Алексий II

тонски йерарх на Руската православна църква, чието прославяне бе извършено по всички канонически правила на Юбилейния архиепископски събор на Руската православна църква. Присъдението на Ревелския епископ Платон към дика на светите новомъченици и изповедници бе извършено в храма на Христос Спасителя в Москва на 20 август. На канонизацията присъства и делегация на Цариградската патриаршия. Ревелския епископ Платон е претърпял мъченическа смърт на 14 януари 1919 г. като викарий на Рижката спархия на Руската православна църква и никога не е бил клирик на Цариградската патриаршия.

Св. Синод на Руската православна църква, наблюдавайки случващото се в Естония, изяви опасение, „че ще се повтори положението от февруари-май 1996 г., когато заради разколническите действия на Цариградската патриаршия в Естония православните християни на Цариградската и Руската църква, живеещи по целия свят в тясна духовна връзка, се окажаха лишени от съвместно свхристияно общение около едната Чаша Христова“.

Имайки предвид отказане на диалог от страна на Цариградската патриаршия и несъгласуваните й с Московската патриаршия действия, Светият Синод на Руската православна църква заявя, че няма да участва в събрания и мероприятия, на които присъстват Цариградският патриарх Вартоломей, архиепископът на Финландия Йоан и митрополит Стефанос, глава на Естонската църква под юрисдикцията на Цариградската патриаршия.

По тази причина представителите на Руската православна църква няма да участват в тържествата на 30 ноември в Истанбул във връзка с храмовия празник на църквата „Св. Андрей Първоzvани“, както и в коледните юбилейни тържествата на 25 декември т.г. в Истанбул.

Историческа справка

Православните общности на територията на съвременна Естония в продължение на седем столетия са се намирали в състава на Руската православна църква, която построява и всички православни храмове по тези земи.

Двойствеността в каноническия статут на Православната църква в Естония възниква във връзка с политическите промени в началото на XX в. След обявяването на независимостта на Естонската република Руската православна църква предоставя автономия на Естонската църква, с поставяне на Св. Синод и Вишиния църковен съвет от 10 май 1920 г.

През 1923 г. Цариградският патриарх Мелетий, използвайки тежкото положение на Православната църква в Русия, незаконно провъзгласява юрисдикция на Цариградската патриаршия на територията на независима Естония, преобразувайки Естонската автономна православна църква в Естонска митрополия на Цариградската патриаршия.

През 1935 г. Православната църква в Естония получава гражданска регистрация с името Естонска апостолска православна църква (ЕАПЦ). В нейния Устав нищо не се казва за подчинение на Цариградската патриаршия, чиито представители след 1923 г. дори не са посещавали Естония.

През юни 1940 г. разширеният състав на ЕАПЦ взима решение за възстановяване на принудително прекъснатите от историческите обстоятелства канонически отношения с Руската православна църква. Във връзка с това е образувана Естонска спархия на Руската православна църква. С решение на Св. Синод на Руската православна църква от 11 август 1992 г. и томос на Руския патриарх от 26 април 1993 г. са възстановени правата на автономия на Естонската спархия на Руската православна църква и тя получава правото да се казва Естонска православна църква.

Съборът на Естонската православна църква на 29 април 1993 г. взима решение да се ръководи в църковния живот на спархиите си по Устава на ЕАПЦ от 1935 г. Това решение еднотомно е прието от всички участници в събора. Скоро обаче група от няколко клирици заявява своята принадлежност към задграничната църковна структура на ЕАПЦ с център Стокхолм.

На 11 август 1993 г. е регистриран „Устав на Естонската апостолска православна църква“ (от 1935 г.), подаден от името на задграничния стоколмски „Синод на ЕАПЦ“ и на тази структура са предадени правата върху цялата църковна собственост.

На 25 май 1995 г. Цариградският патриарх Вартоломей при посещението си във Финландия се обръща по радиото с възвание към православните вярващи в Естония и ги призовава към „по-скоро възраждане на Естонската автономна православна църква в непосредствено общение с Цариградската патриаршия“.

Това обръщение обостря още повече църковното разделяне в страната.

Въпреки многократните призови от страна на Московската патриаршия към Цариградската и Московската патриаршия, в резултат на които е съгласуван текст на меморандум, който е включен в съвместно решение на синодите на Цариградската и на Руската православна църква от 16 май 1996 г. Според този документ се възстановява прекъснатото общение между двете патриаршии. Решава се „да се предостави на православните в Естония свобода на избора – към коя църковна юрисдикция желат да принадлежат“.

На 23 август 1996 г. на среща в Талин съвместната комисия на двете патриаршии приема списъците на енориите, определени се към коя патриаршия да принадлежат. (Естонската православна църква към Московската патриаршия има 18 храма и прилежащите им църковни сгради и над 100 000 вярващи.) За две енории (на Успенската катедрала в Тарту и на храма „Св. Исидор“ във Валга) преговарящите не стигат до приемливо решение и поръчват на подкомисии да организират общи енорийски събрания за изясняване

на юрисдикционалната принадлежност, както и да се подготви проект за решение на юридическия статут на енориите на Московската патриаршия, които нямат съдебна регистрация.

През септември 1996 г. двете патриаршии с решения на своите синоди утвърждават списъците на енориите, определили своята юрисдикция. По въпроса за спорните храмове в Тарту и Валга не се стига до решение и проблемът се отлага за решаване за още три месеца. Следва поредица от безплодни преговори и отлагане на проблема, основно по вина на Цариградската патриаршия, чиито представители не се явяват на срещите или не взимат мерки за придвижване на решенията на въпросите.

На 13 март 1999 г. Св. Синод на Цариградската патриаршия назначава на поста митрополит на Талин и цяла Естония епископ Стефанос, викарий на гръцката митрополия във Франция. Съобщавайки за това решение, патриарх Вартоломей призовава Руската църква да признае митрополит Стефанос за „канонически и законен първоиерарх на Естонската православна църква“. Руската православна църква, която „убедено счита района на Естония за автономна част и историческа и каноническа територия на Московската патриаршия“, отказва да признае статута на митрополит Стефанос, даден му от Цариград.

На 28 март 2000 г. в Женева се провеждат преговори между делегатите на Цариградската и Московската патриаршия, на които се обещават естонският въпрос. Но пак не се стига до конкретни решения.

Юбилейният архиепископски събор на Руската православна църква (13-16 август 2000 г.) сред главните теми разглежда и положението на Православната църква в Естония. В съответното определение на събора се подчертава, че Руската църква не счита за възможно да отговори положително на предложението на Цариградската патриаршия за признаване каноничността на автономна православна църква в Естония под юрисдикцията на Цариградската патриаршия, съществуваща в страната от 1996 г., тъй като за нея този статут не съответства на историческото развитие и съвременното състояние на цялото православие в Естония“. Архиепископският събор настоява за изпълнение на съгласените между двете църкви, постигнати през май 1996 г., и определи като „неприемливо участие на представители на Руската православна църква на междуправославни форуми, където участват официални представители на така наречената „Автономна Естонска православна църква“ на Цариградската патриаршия“.

Страницата е подготвена по материали от Интернет

Православната църква в Естония

ЗАПОЧВА АБОНИРАНЕТО ЗА 2001 г.	
„Църковен вестник“	
сл. „Духовна култура“	
Поради възобновяване поредицата от 12 броя годишно цените за абонамента се променят съответно:	
1 година	19,20 лв.
6 месеца	9,60 лв.
3 месеца	4,80 лв.
1 месец	1,60 лв.
Цена на 1 брой	0,50 лв.
1 година	16,80 лв.
6 месеца	8,40 лв.
3 месеца	4,20 лв.
Цена на 1 брой	0,90 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1090
ул. „Оборище“ №4
тел. 987-56-11
факс 989-76-00
Главен редактор
АНГЕЛ ВЕЛИЧКОВ
Ръкописи не се връщат.

Банкова сметка на Синадално издателство на БИЦ
ТБ Бюхим, клон Европа – София, пл. „Св. Неделя“ № 19
банков код: 660 96 608, сметка: 1018147018
Сумите да се изпращат с пощенски запис или по банкова сметка, а които да се изпращат с пощенски запис или пощенският код на получателя.

Напомяне, че „Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.